

Näkökulmia tehtäviin ja kuviin

Tehtävä 1

Miksi Euroopan väkiluku kääntyi laskuun 1300-luvulla?

- Eurooppaan levisi mustana surmana tunnettu tauti, johon kuoli lähes kolmasosa Euroopan väestöstä.
- Ilmaston kylmenemisen vuoksi ravinnontuotanto heikkeni ja katovuodet yleistyivät.

Tehtävä 2

Tutki kuviota Euroopan väestömäärästä.

a) Mikä on kuvion trendi eli kehityssuunta?

- kasvava väkiluku

b) Mikä on merkittävin poikkeama trendistä?

- 1300-luvulla tapahtunut väkimäärän raju heikkeneminen mustan surman seurauksena

c) Mitkä selittävät ajanjakson 1000–1300 kehityksen?

- Maataloustuotannon tehostuminen, jonka taustalla oli
 - ilmaston lämpeneminen
 - uudet tuotantoa parantaneet innovaatiot, kuten pyöröaura ja kolmivuoroviljely
 - pellonraivaus ja uudet viljelykasvit.
- Myös olojen rauhoittuminen ja levottomuuksien väheneminen paransivat edellytyksiä väkiluvun nousulle.

Tehtävä 3

Minkälaisia vaikutuksia mustalla surmalla oli eurooppalaisiin?

- Väkiluku laski.
- Tauti lisäsi pelkoa ja epävarmuutta.
- Kuolema oli läsnä ihmisten elämässä ja kosketti kaikkia yhteiskuntaryhmiä.
- Kuoleman yleisyys näkyi muun muassa kuolema-aiheisissa maalauksissa.
- Epävarmuus, jota lisäsi ravinnontuotannon heikkeneminen, kun työntekijöiden määrä laski.
- Veroista saadut tulot pienenevät, mikä heikensi hallitsijoiden ja ylempien säätyjen asemaa.
- Kaupankäynti heikkeni, mikä vaikutti porvariston asemaan.
- Talonpoikien asema parani, kun työvoimasta tuli pulaa. Musta surma heikensi siten feodalismia.

Tehtävä 4

a) Anna esimerkkejä keskiajan innovaatioista.

- kääntöaura
- tuulimylly
- kolmivuoroviljely
- mekaaninen kello
- kirjapainotaito
- tuliaseet

b) Mitä ne kertovat keskiajan yhteiskunnasta?

- Monet keksinnöistä liittyvät maatalouteen, kuten kolmivuoroviljely, kääntöaura ja tuulimylly.
- Toisaalta kirjapainotaito ja mekaaninen kello liittyvät kaupunkikulttuuriin ja kaupunkien kasvuun.

Tehtävä 5

Kuvaile, miten keskiajan alun Eurooppa erosi keskiajan lopun Euroopasta.

- Keskiajan alussa väkiluku oli huomattavasti alhaisempi. Väkiluku kasvoi noin 30 miljoonasta noin 80 miljoonaan.
- Kaupunkien väkiluku laski ja ihmiset elivät pääosin maaseudulla. Keskiajan lopulla kaupunkien määrä ja niiden väkiluku kasvoivat.
- Ihmiset elivät pääosin luontaistaloudessa suurten kartanoiden alaisuudessa. Keskiajan lopulla oli palattu rahatalouteen ja kaupankäynti kasvoi jatkuvasti.
- Rooman imperiumin tuhouduttua Eurooppa pirstaloitui läänitysten seurauksena pieniksi ruhtinaiden hallitsemiksi alueiksi. Jälkipuoliskolla alueet alkoivat yhdistyä hallitsijoiden johtamiksi valtioiksi.
- Kuninkaan valta oli keskiajan alkupuolella heikko, keskiajan lopulla se vahvistui.
- Kansainvaellusten seurauksena Euroopan olot olivat keskiajan alussa sekavat. Keskiajan lopulla musta surma puolestaan toi epävarmuutta ihmisten elämään.

Tehtävä 6

Lue mustaan surmaan liittyvä uutinen.

a) Mitä uutta tietoa tutkija tuo esiin mustasta surmasta?

- Osa työntekijöistä hyötyi mustasta surmasta.
- Heidän palkkansa nousi ja hyvinvointi parani.

b) Mihin uudet tulkinnat perustuvat?

- kuolleiden luiden ja hampaiden kiilteen tutkimuksiin

c) Miksi uutinen on hyvä esimerkki historian tutkimuksen luonteesta?

- Historian tulkinnat muuttuvat, kun tiede ja tutkimusmenetelmät kehittyvät.